

Medzinárodný jazyk Interlingua (IA)

Úvod

Používanie a význam verbálnej komunikácie medzi ľuďmi na medzinárodnej úrovni neustále rastie, čomu zodpovedá aj nárast snáh o riešenie problému "jazykových bariér".

Možno povedať, že adekvátne riešenie tohoto problému predstavuje jeden z kľúčových aspektov ďalšieho rozvoja ľudskej spoločnosti najmä dnes, na prahu tzv. "globálnej informačnej spoločnosti".

História vzniku Interlingvy (IA)

Paradoxne toto riešenie vzniklo v Amerike. S finančnou podporou Alice Morrisovej, vnučky známeho multimiliardára a „kráľa železníc“ C.Vanderbilta, bola v r.1924 založená Medzinárodná spoločnosť pre pomocný jazyk – IALA. Na rozdiel od predošlých pokusov IALA uskutočnila seriózny medzinárodný vedecký výskum, ktorý bol úspešne zavŕšený v r.1951 vydaním IA-anglického slovníka s viac ako 27.000 slovami, a gramatiky IA. O kvalite tohto slovníka svedčí aj fakt, že tento slovník využíva aj ISO organizácia, ktorá pod patronátom UNESCO vypracúva medzinárodnú terminológiu pre technické odbory.

Od roku 1951 je teda k dispozícii riešenie, neporovnateľne efektívnejšie ako čokoľvek dovtedy aj teraz. Keďže časy studenej vojny, železných opon i ďalších prekážok medzinárodnej komunikácie (dúfajme, že naveky) pominuli, je len na nás, ako sa s týmto závažným faktom vysporiadame...

Súčasnosť IA vo svete, literatúra a kontakty

IA nie je experiment či pokus, ale reálny nástroj pripravený slúžiť. Každé dva roky sa konajú medzinárodné konferencie o IA, vychádzajú v nej knihy, časopisy, používa sa na bežnú komunikáciu a dorozumievanie. Prenikla aj do Internetu a na stránky WWW, a to aj v podobe kurzov, publikácií a slovníkov. Už niekoľko rokov vysielala Radio Interlingua.

Od roku 1955 pracuje UMI – Union Mundial pro Interlingua, medzinárodná organizácia na podporu IA. Podľa adresára pre rok 1999 má pobočky alebo zástupcov v 24 krajinách Európy, Severnej i Južnej Ameriky, Ázie i Afriky. Bližšie informácie nájdete na www.interlingua.com , www.interlingua.sk (v slovenčine)

Princípy vytvorenia jazyka

IA vznikla zo spoločného prieniku základných európskych skupín jazykov, ktoré majú v podstate grécko-latinský základ, a tak sa IA podobá **modernej latinčine**. Dá sa povedať, že IA nie je umelý jazyk (ako napr. esperanto), ale v podstate „spisovná európcina“, keďže vznikla rovnako ako sa tvoria spisovné jazyky z nárečí. Ako taká ponúka to, čo žiaden iný jazyk – ľahké učenie.

V porovnaní s klasickou latinčinou má však IA aktuálnejšiu slovnú zásobu (electromotor, perestrojka, robot), a úplne zjednodušenú gramatiku. Slovná zásoba IA je založená na „medzinárodných“ slovách, ktoré sú podobné vo väčšine jazykov a ktoré majú „klasickú“ výslovnosť.

Ukážky Interlingvy s prekladom

Car amica e amico!	Drahá priateľka a priateľ!
Nihil nove sub le sol.	Nič nové pod slnkom.
Omne initio es difficile.	Každý začiatok je ťažký.
Le papiro tolera toto.	Papier znesie všetko.
Divide e impera.	Rozdeľuj a panuj.
Post nos le diluvio.	Po nás potopa.

Un bella senioretta, in compania de granmatre, compra guantos. „Quanto costa un par de guantos?“ „Un basio“ – responde le venditor con dulce sorriso. „Ben. Da me tres pares, le granmatre pagara vos.“	Jedna pekná slečna, v spoločnosti starej matky, kupuje rukavičky. „Koľko stojí jeden pár rukavičiek?“ „Jeden bozk“ – odpovie predavač so sladkým úsmevom. „Dobre. Dajte mi tri páry, stará mama zaplatí vám.“
--	--